Stuk **1726** (2002-2003) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

15 mei 2003

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Carl Decaluwe, mevrouw Veerle Heeren en de heren Jos De Meyer, Bart De Smet en Mark Van der Poorten –

houdende de verplichting tot het plaatsen van optische rookdetectoren in nieuw te bouwen woongelegenheden

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Jaarlijks hebben er ongeveer 12.000 branden plaats in België. Dat eist telkens opnieuw een zeer zware menselijke tol : elk jaar weer vallen er meer dan 100 doden en een veelvoud daarvan aan gewonden. En dan hebben we het nog niet over de psychische trauma's en de enorme materiële schade die brand veroorzaakt. Ruim 80 % van de slachtoffers van brand komen om in woningbranden.

De meeste woningbranden breken 's nachts uit. De meeste slachtoffers sterven in hun slaap, verrast door de giftige rook en gassen die vrijkomen. Mensen worden immers niet wakker van de brandgeur bij een beginnende brand. Integendeel, wie slaapt ruikt niets en door de rook en het gas valt men in een nog diepere slaap.

De meeste slachtoffers van brand sterven bij het begin van de brand. Behalve de giftige rook en gassen, is ook de onbeschrijflijke hitte die vrijkomt hiervoor verantwoordelijk. In slechts enkele minuten tijd stijgt de temperatuur in een brandende kamer tot boven 300° Celsius. Bij 65° Celsius stopt het menselijk lichaam al met functioneren. De longen verdampen en de geest wordt verlamd. Bewusteloosheid is het gevolg.

Zelfs bij een snelle interventie duurt het al gauw enkele minuten vooraleer de brandweer bij een brand ter plaatse kan zijn. Enkele minuten zijn snel voorbij, maar het is dikwijls te lang om nog levens te kunnen redden. Voor de bewoners is het van levensbelang dat zij de woning bij brand zo snel mogelijk kunnen verlaten, nog voor de brandweer ter plaatse is.

Om de kans te hebben een woning bij brand tijdig te kunnen verlaten, is het essentieel dat men onmiddellijk bij het ontstaan van de brand gealarmeerd wordt. Dit impliceert een automatische branddetectie die het gebrek aan menselijke waakzaamheid aanvult. Voor de automatische branddetectie bestaan er twee mogelijkheden : hetzij een branddetectiesysteem, hetzij een rookmelder. Dit voorstel van decreet opteert voor de plaatsing van optische rookdetectoren.

Op plaatsen die door een groot aantal mensen worden bezocht, zoals ziekenhuizen, rusthuizen, hotels, scholen, enzovoort, hebben branddetectiesystemen hun doeltreffendheid bewezen. Vooral om economische redenen wordt daar, in de landen waar al een reglementering bestaat, echter niet voor geopteerd.

De keuze voor optische rookdetectoren, in plaats van ionische detectoren, kan gemotiveerd worden door het nucleair besmettingsrisico bij beschadiging (door brand) van een ionische rookdetector en door het duurdere recyclageproces van ionische detectoren. Daarenboven blijkt uit Nederlandse proeven dat de reactiesnelheid van de optische rookmelder groter is bij zogenaamde smeulbranden dan de reactiesnelheid van een ionisatiemelder. Smeulbranden onderscheiden zich van vlammenbranden door de langzamere ontwikkeling, met als gevolg een tragere vlamvorming en daarmee gepaard gaand de ontwikkeling van grotere rookdelen. Bij woningbrand gaat het in de meeste gevallen om smeulbranden, veroorzaakt door bijvoorbeeld een kortsluiting, een smeulende sigaret, enzovoort. Het aantal dodelijke slachtoffers ligt, door de giftige rookontwikkeling, ook veel hoger bij smeulbranden dan bij vlammenbranden.

Internationale studies wijzen op het levensreddende nut van rookdetectoren. Uit Britse statistieken blijkt bijvoorbeeld dat bij woningbranden, ontdekt door rookmelders, het aantal slachtoffers per 1.000 branden vermindert tot 3, terwijl er per 1.000 branden gemiddeld 9 doden zijn als er geen rookmelders aanwezig zijn. Volgens dezelfde studie kunnen 68 % van de woningbranden ontdekt door een rookmelder worden beperkt tot de vuurhaard en 98 % tot de ruimte waar de brand uitbreekt, tegen respectievelijk 41 % en 90 % als een rookdetector ontbreekt.

Terwijl er voor andere gebouwen dan woningen strikte voorschriften en maatregelen bestaan ter voorkoming van brand, is dat niet het geval voor particuliere woongelegenheden. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat het in Vlaanderen niet bijster goed gesteld is met de preventieve plaatsing van rookdetectoren in woningen, zeker wanneer we de situatie vergelijken met die in andere Europese landen. Vooral in de Scandinavische landen is de rookdetector ingeburgerd. In Noorwegen heeft 98 % van de woningen minstens één rookmelder, in Zweden 88 % en in Finland 66 %. In België daarentegen schat men het gebruik van rookmelders in particuliere woningen op 3 tot 10 %. Om de noodzakelijke inhaalbeweging te realiseren, lijkt een decretale verplichting wenselijk.

Uit internationaal onderzoek blijkt dat de meeste branden zich voordoen in verblijfsruimten. Uit een Nederlands onderzoek, dat in 2000 werd uitgevoerd ter voorbereiding van het zogenaamde

bouwbesluit (dat onder meer rookdetectoren in nieuwbouwwoningen in Nederland verplicht), bleek dat slechts 4 % van de branden ontstaan in verkeersruimten (gangen) van een woning, terwijl 83 % van de branden ontstaan in een verblijfsruimte (keuken, slaapkamer, enzovoort). Voor een maximale detectie is het daarom het beste om rookdetectoren niet enkel in de verkeersruimten, maar ook in de verblijfsruimten voor te schrijven.

Het belang van rookdetectie wordt overigens ook door de lokale overheden naar voren geschoven. Zo kan verwezen worden naar het initiatief van de stad Oostende tot het – gratis – installeren van een rookmelder in de Oostendse woningen.

Dit voorstel van decreet bouwt voort op eerdere voorstellen van decreet en wetsvoorstellen. In 1997 werd een voorstel van decreet ingediend houdende de beveiliging van nieuwe en verbouwde woningen door rookmelders (*Parl. St.* Vl. Parl. 1997-1998, nrs. 853/1 en 2). Het werd niet aangenomen. In de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd in februari 2003 een wetsvoorstel ingediend tot invoering van de verplichting om optische rookdetectoren te plaatsen in nieuw te bouwen woningen (*Parl. St.* Kamer 2002-2003, DOC 50 2296/001). De Raad van State stelde evenwel dat "aangezien het voorstel ertoe strekt een nieuwe norm vast te stellen inzake brandbeveiliging die alleen van toepassing is op de woningen die erin worden vermeld, er bijgevolg moet van uitgegaan worden dat dit voorstel een nieuwe norm invoert die specifiek is voor woningen en bijgevolg uitsluitend onder de bevoegdheid valt van de gewesten.".

Carl DECALUWE
Veerle HEEREN
Jos DE MEYER
Bart DE SMET
Mark VAN DER POORTEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

1° besloten ruimte : een ruimte die of een vertrek dat, al dan niet af te sluiten, een eigen functie vervult, hetzij als verblijfsruimte, zoals woonkamer, keuken, bureau of slaapkamer, hetzij als verkeersruimte zoals traphal, overloop of inkomhal ;

2° bouwlaag : verdieping.

Artikel 3

In iedere nieuw te bouwen woning of appartement is, per bouwlaag, iedere besloten ruimte waar men langs of door moet gaan om een uitgang naar buiten te bereiken, voorzien van een optische en op het licht aangesloten rookmelder.

Artikel 4

Dit decreet is van toepassing op nieuw te bouwen woningen of appartementen waarvoor de aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning ingediend wordt na de laatste dag van de eerste maand volgend op de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

Carl DECALUWE
Veerle HEEREN
Jos DE MEYER
Bart DE SMET
Mark VAN DER POORTEN